

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE
REVIJA "KNJIŽNICA"

Poročilo za leto 2004

Sedanji člani uredniškega odbora revije ter glavni in odgovorni urednik so bili imenovani leta 2000 (za obdobje 2001-2004), nov uredniški svet pa na skupščini ZBDS oktobra 2003 (za obdobje 2003-2005).

Uredništvo je oblikovalo naslednje **dolgoročne cilje**:

- izboljšati kvaliteto revije (prispevkov);
- povečati število sodelujočih avtorjev;
- razširiti vsebinsko področje prispevkov;
- izboljšati promocijo in marketing revije;
- izdati letno eno mednarodno številko;
- oblikovati mednarodni uredniški odbor;
- pripraviti elektronsko obliko revije.

Kratkoročni cilji za leto 2004 so bili:

- dosledno izvajati recenzijski postopek za vse strokovne in znanstvene prispevke in poskrbeti za večjo usklajenost recenzentov glede upoštevanja kriterijev za ocenjevanje in razvrščanje prispevkov;
- dosledno upoštevati standarde glede znanstvene opreme in izgleda revije ter posameznih prispevkov;
- redni obseg revije naj bo namenjen v prvi vrsti znanstvenim prispevkom, v manjšem obsegu pa strokovnim prispevkov in prispevkom ZBDS (zaradi zahtev financerjev);
- nameniti najmanj 60% prostora znanstvenim prispevkom;
- iskati »nove« avtorje prispevkov, tudi izven Slovenije (da se zagotovi večja pestrost in tudi odmevnost revije);
- skrbeti za enakomerno pokritost strokovnega področja (npr. angažiranje avtorjev z različnih področij dejavnosti znotraj knjižničarstva, informacijskega sektorja in knjigarstva);
- na spletni strani revije oblikovati elektronski naročilnici za fizične in pravne osebe;
- izboljšati prodajo revije (boljša promocija, večja ažurnost objav na spletni strani ZBDS, iskanje novih naročnikov, iskanje oglaševalcev);
- vse številke natisniti v koledarskem letu in zaključiti finančno poslovanje celotnega letnika pred zaključkom leta.

Uresničitev programa in ciljev za 2004:

1. V skladu s planom so bile v letu 2004 pripravljene in natisnjene vse **4 številke** revije (ena dvojna, dve enojni). Revija je v letu 2004 izpolnila načrte glede rednega izhajanja (maj, oktober, december). Zaradi zasedenosti tiskarne št. 4/2004 ni bila vezana in distribuirana v decembru 2004 ampak januarja 2005.
2. Upoštevani so bili tudi vsi priporočeni **standardi** in uresničeni skoraj vsi načrti glede **vsebine** revije. Nezadovoljivo realizirani cilj: prispevki še niso pokrivali enakomerno vseh področij knjižničarstva, je pa uspelo angažirati tudi avtorje prispevkov z drugih znanstvenih področij. V minulem letu je bila posebna pozornost usmerjena tudi na slikovno gradivo, ki je bilo objavljeno v reviji, tako je bila zagotovljena večja pestrost prispevkov. Objavljen je bil prevod članka avstrijske avtorice, uvedena pa nova rubrika: terminološki kotichek.
3. Projekt »**e-Knjžnica**« teče dobro, revija je ažurno (z določenim dogovorjenim časovnim zamikom po tiskani verziji) dostopna na spletu, URL: <http://revija-knjznica.zbds-zveza.si/> Narejena je tudi povezava prispevkov z bazo COBIB oz. sistemom COBISS. Za e-revijo po pogodbi z ZBDS skrbi

Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani.

4. Postopek **distribucije** revije je urejen, za razpošiljanje revije skrbi tiskarna. Uredništvo skrbi za ažuriranje baze podatkov o naročnikih. Težave nastanejo le v primeru, če področno društvo ne skrbi za redno evidenco članstva oz. o spremembah ne obvesti pravočasno uredništva revije.
5. **Promocija** revije poteka s pomočjo ažurnega objavljanja kazal in izvlečkov na spletni strani ZBDS, M. Dolgan-Petrič pripravlja recenzije za Delo-Književni listi, v BiH jih je za njihovo strokovno revijo pripravljala dosedaj mag. Neda Čukac. Ker revija nima profesionalnih kadrov, niti jih nima ZBDS, je žal nemogoče izvajati še več aktivnosti za pridobivanje novih naročnikov. So pa v letniku 48 bila objavljena reklamna sporočila sponzorjev strokovnih posvetovanj. **Naklada** je tudi v letu 2004 znašala 1.500 izvodov.
6. V letu 2004 (tabela 3) je bilo skupaj objavljenih **42 prispevkov** (leto prej 30), med njimi 20 znanstvenih in 9 strokovnih ter 13 drugih prispevkov (dokumenti ZBDS, bibliografije, biografije, terminologija ipd.) v skupnem obsegu: **znanstveni 33.10 AP** (65%), **strokovni 9.04 AP** (18%) in **ostali prispevki 8.33 AP** (17%). Objavljali so tudi novi avtorji in avtorji, ki se ne ukvarjajo ozko s področjem bibliotekarstva. Skupaj je v letu 2004 prispevke objavilo **44 različnih avtorjev** (preteklo leto 33); samo 6 oz. 21% člankov (znanstveni oz. strokovni) od 29-tih je bilo napisanih v soavtorstvu (delež se ni bistveno povečal v primerjavi s preteklim letom, ko je znašal 20%), pri ostalih prispevkih je bil avtor eden; pet avtorjev je napisalo po več kot en prispevek (če upoštevamo vse zvrsti objav).

Tabela 1. Statistika revije Knjižnica za obdobje 2000 - 2002

leto in številka			št. prispevkov			število AP			št. znanstvenih prispevkov			št. strokovnih prispevkov		
2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
4	4	4	7	11	13	12.32	10.96	25.37	4	7	7	3	4	6
3	3	3	10	7	14	14.88	13.78	10,00	6	2	7	4	5	7
1-2	1-2	1-2	13	10	11	15.89	12.52	14.48	9	7	6	4	3	5
4	4	4	30	28	38	43.09	37.26	49.85	19	16	20	11	12	18
100%	100%	100%							63%	57%	53%	37%	43%	47%

Tabela 2. Statistika revije Knjižnica za leto 2003

leto in številka	št. prispevkov skupaj	št. znan. prispevkov	znanstveni v AP	št. strokovnih prispevkov	strokovni v AP	ostali prisp.	ostalo v AP	št. AP SKUPAJ
2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003
4	7	6	6.62	1	0.55	1	0.60	7.78
3	8	8	13.99	0	0	1	0.57	14.56
1-2	15	6	9.82	10	9.95	1	0.48	20.24
4	30	19	30.43	11	10.50	3	1.65	42.58
100%								

Tabela 3. Statistika revije Knjižnica za leto 2004

leto in številka	št. prispevkov skupaj	št. znan. prispevkov	znanstveni v AP	št. strokovnih prispevkov	strokovni v AP	ostali prisp.	ostalo v AP	št. AP SKUPAJ
2004	2004	2004	2004	2004	2004	2004	2004	2004
4	13	5	7.29	4	4.14	4	2.20	13.45
3	13	7	11.50	3	3.52	3	1.50	16.52

1-2	16	8	14.31	2	1.65	6	4.63	20.59
4 100%	42	20	30.10 65%	9	9.04 18%	13	8.33 17%	50.56

- Obseg letnika 48 je presegel načrtovanega (45 AP), znašal je **50.56 AP oz. 712 strani** objavljenega teksta (leto prej - 600 strani). Med objavljenimi članki je bilo **65%** prostora namenjenega **znanstvenim člankom**, razmerje med znanstvenimi in strokovnimi članki je ustrezalo zahtevam sofinancerjev revije. Revija je objavljala tudi biografije zaslužnih bibliotekarjev, bibliografske preglede, dokumente ZBDS, recenzije in terminološke prispevke (vključeni v rubriko »ostalo«).
- Delo uredništva** je bilo v letu 2004 usklajeno z zahtevami ministrstev, ki revijo sofinancirata: upoštevani so bili ustrezni standardi, spremljanje prispevkov, recenzijski postopek, delo z avtorji in delo z recenzenti. Strokovnjaki, ki so bili zaproseni za sodelovanje kot **recenzenti**, so svoje delo opravljali brez finančnega nadomestila.
- Spletna stran** na internetu je bila stalno ažurirana, rubrika z vprašanji in odgovori o reviji, evalvacijski vprašalnik za bralce revije ter povezave do sorodnih revij niso bile pripravljene, saj je ZBDS sprejel sklep o prenovi spletne strani, ki pa se je začela izvajati šele po izvolitvi novega vodstva tj. oktobra 2004. Načrtovano je, da se vsebine prenesejo na novo spletno stran do konca marca 2005 (do prenosa ostanejo dostopne tudi na stari strani).
- Finančna sredstva** za pripravo in izdajanje revije se realno niso zmanjšala. Revija je bila sofinancirana s strani Ministrstva za kulturo in Ministrstva za šolstvo, znanost in šport (razpis za znanstveno periodiko), del sredstev pa je pridobila od naročnikov. Honorarji za članke in urejanje revije so ostali na ravni december 2000 (povprečno so dosegli manj kot 30% višine minimalnih honorarjev, ki jih določa pravilnik Ministrstva za kulturo). Prihodki so v letu 2004 omogočili izdajo načrtovanega števila revij in vzdrževanje e-Knjižnice. Po končnem obračunu za leto 2004 revija ni poslovala negativno in ne bo bremenila ostalega programa Zveze bibliotekarskih društev Slovenije. Precejšen delež materialnih stroškov, ki nastajajo ob pripravi številčk, je pokrila Narodna in univerzitetna knjižnica, kjer je sedež uredništva (telefoni, telefaks, uporaba računalniške opreme, prostor itd.). V strukturi proračuna revije znašajo lastna sredstva približno **32%**, ki se v primerjavi s preteklim letom niso povečala (prispevek iz članarine bibliotekarskih društev je po sklepu skupščine ZBDS ostal namreč enak kot v letu 2003). Proračun za leto 2004 ni omogočal intenzivnejše širitve dejavnosti v mednarodni prostor, je pa omogočil nemoteno izhajanje revije.
- Pridobivanje lastnih finančnih sredstev** je v primeru revije Knjižnica oteženo, saj Zveza bibliotekarskih društev Slovenije nima zaposlenih profesionalnih kadrov, ki bi se lahko ukvarjali s promocijo in trženjem revije, poleg tega gre za precej ozko strokovno področje in je že sedanje število naročnikov oz. naklada (1.500 izvodov) visoko za slovenski prostor.
- V letniku 48 je bil objavljen samo en **prevod prispevka**, pri katerem pa ni bilo treba plačati avtorskega nadomestila reviji, kjer je bil objavljen oz. avtorici, prevajalka pa je tekst prevedla za simboličen honorar.
- Sodelovanje** s tujino – pri delu uredništva in kot recenzenti so sodelovali tudi strokovnjaki iz tujine, zaenkrat le iz Hrvaške. Predlagana je bila razširitev uredništva s tujimi strokovnjaki in angažiranje t.i. gostujočih urednikov, ki pa je do sedaj ni uspelo realizirati. Poteka pa redna izmenjava revije z drugimi državami (26 naslovnikov).
- Revija je bila tudi v letu 2004 **indeksirana** v tuji bazi podatkov s področja bibliotekarstva in informacijske znanosti LISA (Library and Information Science Abstracts), v kateri je trenutno od leta 1990 dalje obdelanih preko 400 člankov; dokaj ažurno pa je bila bibliografsko obdelana tudi v sistemu COBISS. Od letnika 49 bo revija bibliografsko obdelana še bolj ažurno, takoj po natisu (pogodba z bibliografom).
- Delo **glavne in odgovorne** urednice je vključevalo naslednje aktivnosti: pridobivanje in spremljanje prispevkov ter sodelovanje z avtorji, skrb za recenzijski postopek ter sodelovanje z recenzenti, skrb za znanstveno opremo prispevkov, priprava tekstov za tisk (vključno z lektorskimi popravki) in sodelovanje s tiskarno, korekture natisov revije, priprava poročil o delu za financiranje dejavnosti, priprava vlog za financiranje, sodelovanje z uredniki spletne strani e-Knjižnica, izračun avtorskih honorarjev, vodenje evidenc in statistik, stiki s sponzorji, izmenjava revije z BiH in Hrvaško, priprava tekstov in kazal revije za spletno stran ZBDS.

Programska izhodišča za leto 2005:

- Uredniški koncept** revije se ne bo bistveno spreminjal. Posebej si je treba prizadevati, da prispevki pokrivajo vsa področja znotraj bibliotekarske znanosti, in da bo ustrezno zastopana tudi problematika s področja informacijske znanosti ter knjigarstva. Tudi naprej se k sodelovanju vabijo avtorji, ki problematiko knjižničarstva osvetljujejo z vidika drugih ved npr. sociologije, zgodovine ipd.
- Člani uredniškega odbora** morajo postati aktivnejši pri pripravi posamezne številke (pridobivanje prispevkov, prevzemanje dela recenzijskega postopka, stiki s potencialnimi sponzorji, priprava rubrik kot so: recenzije, bibliografski pregledi, biografije itd.).
- Glede na to, da ZBDS prehaja z letom 2005 na sodobnejše oblikovano in vsebinsko bogatejšo **spletno stran**, narejeno s pomočjo sodobnejše programske opreme, je treba nove možnosti izkoristiti tudi za večjo promocijo revije (e-naročilnice, e-evalvacija revije ipd.). S starega spletnega mesta pa bo treba

- prenesti vse vsebine na novo spletno stran.
4. Pri izgradnji in vzdrževanju **e-verzije revije** v letu 2005 niso potrebne spremembe.
 5. Izboljšati bo treba hitrost **bibliografske obdelave** člankov po izidu revije. Zato je že pripravljena pogodba z bibliografom, ki bo z letom 2005 takoj po natisu revije pripravil bibliografske zapise in izvlečke za bibliografski sistem.
 6. Glede na to, da z letom 2005 prehaja NUK, ki je tudi gostiteljica uredništva revije, na obdelavo vseh finančnih podatkov s pomočjo programske podpore Navision, bo potrebno tudi **finančno vodenje revije** prenesti na omenjeno programsko podporo ali pa plačevati računovodske storitve zunanji firmi. Prav tako bo treba vse aktivnosti, ki se nanašajo na izdajanje računov in naročnikov publikacije, pripraviti v novem informacijskem sistemu.
 7. V prvi polovici leta bo potrebno speljati postopek za imenovanje **novega urednika** revije
 8. Aktivneje se bo treba vključiti v aktivnosti IFLE (odbora za strokovne revije) in EBLIDE (publicistična dejavnost) zaradi morebitnih skupnih projektov, izmenjave revij, izmenjave izkušenj, sestavljanja mednarodnih uredniških odborov ipd.

dr. Melita Ambrožič, glavna in odgovorna urednica
Ljubljana, 31. 1. 2005